

## MILJÖUTSKOTTETS UTLÅTANDE 36/2005 rd

### Statsrådets utredning med anledning av Lissabonstrategin för förbättrad tillväxt och sysselsättning — Finlands nationella handlingsprogram 2005—2008

*Till stora utskottet*

#### INLEDNING

##### *Remiss*

Stora utskottet sände den 21 oktober 2005 statsrådets utredning med anledning av Lissabonstrategin för förbättrad tillväxt och sysselsättning - Finlands nationella handlingsprogram 2005—2008 (E 88/2005 rd) till miljöutskottet för eventuella åtgärder.

##### *Sakkunniga*

Utskottet har hört

- specialmedarbetare Antti Romppanen, finansministeriet
- miljöråd Antero Honkasalo, miljöministeriet
- ombudsman Eero Yrjö-Koskinen, Finlands naturskyddsförbund rf.

#### UTREDNINGEN

Regeringen antog Finlands nationella handlingsprogram den 13 oktober 2005. Våra största utmaningar anses vara trycket från den internationaliserade ekonomin på produktionsstrukturen och arbetsmarknaden och följderna av befolkningens åldrande för arbetsmarknaden och den offentliga ekonomin. Regeringen reagerar på utmaningarna med en långsiktig och konsekvent politik som stöder en hållbar ökning av sysselsättningen och en starkare produktivitetstillväxt. Det främsta målet är att utveckla välfärdsamhället genom att stärka tillväxten, företagsamheten och sysselsättningen och genom att förbättra basservicen.

Programmet omfattar 11 makro- och mikroekonomiska prioriteringar och en sysselsättningspolitisk prioritering. En av prioriteringarna hänför sig till en energi- och klimatpolitik som stöder omstrukturering och hållbar utveckling. De

viktigaste målen hänför sig till bättre energieffektivitet och miljöteknik.

Handlingsprogrammet prioriterar en samordning av gemenskapens miljö- och energipolitik för att det ska fattas konsekventa och ömsesidigt stödjande beslut som höjer konkurrenskraften både på gemenskapsnivå och nationellt. I linje med vad kommissionen för hållbar konsumtion och produktion föreslår måste materialeffektiviteten förbättras avsevärt och användningen av naturtillgångar per produktionsenhet minska. Tillväxten i energikonsumtion bör stanna upp under decenniet. För att målen ska nås behövs det olika och nya styrredskap, typ effektivare nätverk och dialog mellan olika sektorer, främjade miljöinnovationer och sociala innovationer, bättre experttjänster beträffande materialeffektivitet, en trendsättande roll för den offentliga sektorn i miljöfrågor, bättre miljömedvetenhet

och miljöupplysning samt långsiktiga politiska riktlinjer för att se över skattestrukturen.

Miljötekniken och ekologiska innovationer har en potential som i bästa fall kan stödja både den samhällsekonomiska konkurrenskraften och en hållbar utveckling, inbegripet miljö- och energipolitiska mål. Myndigheternas insatser spelar en större roll än normalt för att främja miljötekniken. Efterfrågan på och uppkomsten av ny

teknik kan påverkas genom lagstiftning och marknadspriserna genom ekonomiska styrmetoder. Genom gemensamt genomförande av Kyotoprotokollet (JI) och mekanismen för ren utveckling (CDM) kan den nya miljötekniken främjas globalt. Med hjälp av handlingsplanen för miljöteknik undanröjs hindren för investeringar i och utnyttjande av bättre miljöteknik.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

### *Motivering*

Regeringen antog Finlands nationella handlingsprogram den 13 oktober 2006 och därefter lämnades det till kommissionen. Kommissionen utvärderar medlemsstaternas handlingsprogram och kommer med en rapport om dem i januari 2006. Programmet är alltså under behandling i kommissionen och ändringar kan inte längre göras i det. Utskottet har därför bedömt programmet helt generellt.

Utskottet noterar att begreppet hållbar utveckling införlivades med Lissabonstrategin efter toppmötet i Göteborg. I den förnyade Lissabonstrategin utgör hållbar utveckling en synligare del av strategin för bättre tillväxt och sysselsättning.

Lissabonstrategin och strategin för hållbar utveckling är tillsammans av grundläggande betydelse för den europeiska finans- och samhällsmodellen. Båda prioriterar en global omvärld, resurseffektivitet och innovationer och en omläggning av beteendemönster och samarbete mellan olika intressegrupper. Med hjälp av målen i Lissabonstrategin kan den långsiktiga strategin för hållbar utveckling främjas och strategin kan i sin tur stödja Lissabonstrategins mål på medellång sikt. Men relationen mellan strategierna bör preciseras på EU-nivå för att de ska utgöra en kontrollerad helhet.

Utskottet applåderar att energi- och klimatpolitiken som stöder omstrukturering och hållbar utveckling är en av prioriteringarna i Finlands handlingsprogram. Det ambitiösa målet är att regeringens politik ska bygga på ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling. Det betyder att den produktiva verksamheten, ekonomiska tillväxten och miljöhänsyn ska beaktas på ett balanserat sätt. Men handlingsprogrammet tar bara upp två mål i större detalj, nämligen bättre energieffektivitet och miljöteknik.

Miljö- och energifrågorna har ett nära samband med varandra. Vår produktionsstruktur, vårt klimat, vårt geografiska läge och de långa interna transportavstånden gör att energilösningarna lyfts fram. Att stävja klimatförändringen inverkar så centralt på den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken att det är fullt motiverat att det tas upp i det nationella handlingsprogrammet. Utskottet noterar att programmet på denna punkt bara innehåller hänvisningar till den energi- och klimatstrategi som är under beredning. Därför bör programmet kompletteras till denna del när strategin har blivit antagen. Utskottet omfattar uppfattningen att det behövs nya styrmedel och menar att det också behövs långsiktiga politiska riktlinjer för att se över skattestrukturen för att målen ska nås.

Handlingsprogrammets närmare innehåll och synergieffekterna av tillväxt och miljöskydd ingår i de miljötekniska utvecklingsmålen. Att stödja ekologiskt effektiva innovationer gör det lättare att nå miljömålen. En föregångarroll på området miljöteknisk kompetens gynnar inte bara miljöskyddet utan också företagens konkurrenskraft. Med miljöpolitiska styrmedel kan man inte bara nå önskade miljömål utan också skapa en marknad för ny miljöteknik. Finland har högkvalitativ kompetens på miljöteknik men det finns mycket att göra för att omsätta forskningsrön i produkter och få i gång exporten. Världsmarknaden för miljöteknik växer med mer än 10 procent per år och värdet av marknaden uppgår till omkring 550 miljarder euro. Men vi har inte lyckats nyttiggöra de möjligheter som marknadstillväxten och vår föregångarställning gett oss för att exportera miljöteknik.

Utskottet understryker att små miljöteknikföretag behöver stöd för kommersialisering och marknadsutveckling, för att främja sin export och för att kartlägga behoven och potentialen på exportmarknaden. Det är viktigt att skapa affärsverksamhetsmodeller som bygger på nätverk och partnerskap mellan företag för att uppnå trovärdighet på marknaden genom kritisk massa. Företagsfinansieringen bör målmedvetet främjas genom stöd för pilotprojekt och referensorgan. Nya finansiella modeller behövs för att sprida riskerna med miljötekniska investeringar. För att stimulera uppkomsten av nya teknikprojekt behövs det klara långsiktiga riktlinjer som aktörerna kan bygga sina lönsamhetskalkyler och investeringsbeslut på.

Det är bra att kommissionen för hållbar konsumtion och produktion<sup>1</sup> har fått sin programförklaring upptagen i handlingsprogrammet. Programmet har samband med ett beslut vid FN:s toppmöte för hållbar utveckling att lägga upp ett tioårigt ramprogram för att främja hållbara produktions- och konsumtionsmetoder. Kommissionen för hållbar utveckling kommer inom kort att börja uppdatera strategin för hållbar utveckling och där erbjuder programmet ett bra underlag för arbetet. Den ekonomiska tillväxten och sysselsättningstillväxten bör stödja hållbara konsumtions- och levnadsvanor och leda till att sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöolägenheter kan elimineras så att ökat välbefinnande kan produceras med en allt mindre belastning för miljön. Ett förslag om att inrätta ett servicecenter för materialeffektivitet har särskilt lyfts fram bland kommissionens förslag. En sparsam användning av naturtillgångar och material är en allt viktigare internationell konkurrensfaktor och genom att satsa på energi- och materialeffektivitet kan vi därmed bäst förstärka sambandet mellan Lissabonstrategin och miljöpolitiken på det nationella planet.

### *Utlåtande*

Miljöutskottet anför

*att stora utskottet bör beakta det som sägs ovan.*

<sup>1</sup> Kommissionen för hållbar konsumtion och produktion (KULTU); Vähemmän enemmästä ja paremmin. Förslag till nationellt program 16.6.2005.

**MiUU 36/2005 rd — E 88/2005 rd**

Helsingfors den 17 november 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst  
vordf. Heidi Hautala /gröna  
medl. Christina Gestrin /sv  
Susanna Haapoja /cent  
Inkeri Kerola /cent  
Miapetra Kumpula-Natri /sd  
Kari Kärkkäinen /kd

Jouko Laxell /saml  
Heikki A. Ollila /saml  
Eero Reijonen /cent  
Satu Taiveaho /sd  
Unto Valpas /vänst  
Ahti Vielma /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.